

2004

מדינת ישראל

הכנסת

פרוטוקול מספר 5/ג
מישיבת ועדת הכספים
שהתקיימה ביום ב', ד' תשרי תשי"ז - 30.9.57
בשעה 11.00

משתתפים:

- י. גורי - יו"ר
- י. אפרתי
- ס. חזני
- נ. לוי
- י. ספיר
- י. קרגמן

מזמנים:

- מר שרף - הממונה על הכנסות המדינה
- מר גפני - מנהל המכס ומס קניה
- מר שלגי - משרד המשפטים
- מר דר-זיו - משרד האוצר

סדר-היום:

- 1) שונות
- 2) חוק מס קניה (צו לפטור מס קניה)
- 3) חוק מס קניה (תיקון) תשי"ז-1957
- 4) הודעת מר שרף בענין מס-הכנסה.

היו"ר י. גורי:

פותח את הישיבה.

קיבלתי בקשה מאת ה"כ לויין לכנס ישיבה דחופה של הוועדה בענין הטלות מכס על תעשיית הפלסטיקה. בינתיים הודיע לי מר שרף שהענין עדיין נתון במור"מ וביקש שאמסור על כך לוועדה. משום כך הוצאת את הסעיף מסדר-יום של הישיבה היום.

ז. שרף:

בענין טקסטיל וצמר שינינו את הצו הקיים הן מבחינת גובה המכס והן מבחינת תחולת הצו, בהסכמת כל הנוגעים בדבר. עדיין מתנהל בירור בענין הזהירות וכן בענין הפלסטיקה. הם אינם מתנגדים למס, אבל דורשים שנטיל זאת בצורה של מס קניה על התוצרת המוגמרת. בענין זה יש קשיים אדמיניסטרטיביים. עוד השבוע נקיים עם פגישה נוספת ותוך שבועיים נביא את הצו לוועדה ואז תחליטו. בינתיים הוצא הצו וכבר פועל. היצרנים לא הוציאו את סחורתם מהמכס, אבל יש להם דרבה, דבר הגורם לכך שאין המצב פוגע בינתיים בעבודה.

י. ספיר:

הייתי מבקש שנקבל בוועדה את רשימת כל הצווים שפורסמו בימי הפגרה, כל ההיטלים וכל השינויים שחלו בענין זה מאז תום המושב הקודם של הכנסת.

ז. שרף:

נשלח זאת תוך שבוע-שבועיים.

י. ספיר:

נוסף לכך הייתי מבקש לקבל את הפרטים בענין התכנית להסדר הביצים. הוא הדין לגבי הסדר הירקות. בענין זה יש כל מיני השגות. לגבי הביצים כוונתי גם ליבוא.

י. ספיר:

כן הייתי מבקש לעורר את בעיית שערי הסטבע. הייתי רוצה לקבל מושג כמה שערים יש לנו כיום למעשה, למה יש שיעור מסויים של סטבע, ולפי זה אולי יוכל מישהו לקבוע מהו הערך של הלירה הישראלית כיום. אין זו שאלה פרובוקטיבית אלא היא מכוונת לשמה, כי אינני יודע כמה זמן נוכל להמשיך במצב כפי שהוא כיום.

הייתי מבקש גם לקבל אינפורמציה בענין מס הבניה. בענין זה יש הודעות בעתונים, ויש הכחשות. ואני מצטער לקבוע שאיני מאמין להכחשות, כי אני יודע שיש דברים בגו. הייתי מבקש אפוא פרטים מוסמכים כדי שלא נעמוד בפני עובדה מוגמרת.

היתה הודעה של שר הפנים שיוטל מס-הכנסה לטובת העיריות. הייתי מבקש אפוא לקבל גם על כך אינפורמציה מוסמכת, ולפני המעשה. או ששר הפנים לא ימסור הודעות לפני הדיון בכנסת, או - אם הוא מודיע בתקופת הפגרה ש"יוטל", כלומר: זוהי החלטת ממשלה - עלינו לקבל על כך אינפורמציה מוסמכת.

בקר עם מלווה השיכון הייתי מבקש לדעת כמה מזה בוצע כבר. ייתכן שלשם ביצוע מבצע השיכון לווה הממשלה בינתיים כספים מהבנקים. רצוי היה שנקבל אינפורמציה מהו המצב בענין זה, כמה כבר נטכר וכמה לא.

יש תקציב של עבודות דחק, המורכב מסעיפים שונים. מאז הופעתו של שר העבודה בכנסת לפני זמן רב לא נמטרה שום הודעה נוספת בענין זה. הייתי מבקש אפוא לדעת מה המצב עד עכשיו, וכן מה הם סוגי עבודות הדחק המבוצעות, כי הדבר קשור בשאלה כמה עולה לנו יום עבודת דחק בפועל.

י. קרגמן:

בוועדת העבודה מסר שר העבודה לפני הפגרה פרטים בענין זה.

י. ספיר:

האם נקבעו מחירי הכותנה והבטנים לעונה זו, 1957/58? ואם נקבעו - מה הם?

האם אפשר לקבל את המספר בנוגע להשקעות בשיכונים סמלתיים הקשורים עם הסוכנות ועמידר, שיכונים שהכסף עבורם הוא כסף ציבורי, מאז הקמת המדינה ועד היום, אם אפשר - לפי השנים?

שנית, כמה מהכסף הזה שהושקע בשיכונים נתקבל בחזרה, בשכירות ובמחירה? כוונתי איננה לרכוש נטוש אלא לבניה מתקציבי המדינה, מאז קום המדינה ועד היום.

היו"ר י. גורי:

הדברים שעורר ח"כ ספיר בחלקם הם בקשת חומר, וזאת נעביר למוסדות המתאימים, ובחלקם הם שאילתות שאותן נעביר לשר האוצר לקבלת תשובות.

2. חוק מס קניה (צו פטור מס קניה)

היו"ר י. גורי:

קיבלתי מסר האוצר מכתב בענין חוק מס קניה, צו לפטור מס קניה. (קורא את המכתב). המכתב הוא מתאריך 15 בספטמבר. לא יכולתי לכנס את הוועדה עד היום, והיום הוא היום האחרון. (קורא את הצו).

י. אפורתי:

האם הכוונה לגבי כתי-סלון היא לחדש את הצו שוב כעבור המועד, או שזהו חידוש חד-פעמי על סנת לסיים את הענין?

י. שרף:

לא יחדשו אותו שוב. אי-אפשר יהיה להאריך שוב, אבל בינתיים אנו רוצים לאפשר להם את המצב שהיה קיים אצלם עד עכשיו. מכאן ואילך שערי הפטור יינעלו לחלוטין.

יתכן שמסדור המספטים ירצה כאן לשנות
נוסח. אני מבקש אפוא רשות לשנות את
הנוסח אם יהיה צורך בכך, מבלי לשנות את התוכן.

מ. ה. ה. ה. ה.

הדו"ח: לאשר את הצו.

3. חוק מס קניה (תיקון) תשי"ז - 1957

סר בפני:
הצעות התיקון לחוק מס קניה בחלקן העיקרי
הן דק הצעות לתיקונים טכניים שהוצעו
בעקבות נסיון הביצוע שהיה לנו. אבל יש 3-4 תיקונים שהם יותר
יסודיים בחוק.

לחוק הקיים יש תוספת המפרטת רשימת
סחורות שעליהן לא יכול שר האוצר להטיל כל מס. בטעה שביסחבו תוספת
זאת ב-1948, ואח"כ שוב ב-1950, לא יכולנו להשתלט על גביית המס על
מוצרים שכיום אנו יכולים לגבות מהם, ולכן הוכנסו בשעתו לרשימה זו גם
סחורות שאמנם נחטבו עוד אז כסחורות - סמטקים וכו' - אבל הוגדרו
בהגדרה הכוללת "מצרכי מזון" מחוץ אפסרות או לפרט יותר, התוספת
המוצעת כיום באה לחלק את התוספת הקיימת לשניים: בחלק א' ישאר המוצרים
החיוניים שעליהם אין הטלת מס, והחלק ב' של
התוספת יכלול מוצרים שעליהם יכול שר האוצר להטיל מס, אבל הכנסת תוכל לבטל
כל מס כזה שיוטל אפילו אילו עולה על 7,5%, בעוד שלגבי כל המצרכים
האחרים שלגביהם יכול שר האוצר להטיל מס אין הכנסת יכולה לבטל את המס אם
אינו עולה על 7,5%.

התוספת המוצעת עתה מבדילה אפוא בין
מצרכי מזון חיוניים ובין טובי מזון שהם סחורות. היא מבדילה בין
רפואות חיוניות ובין רפואות שאין למעשה פטורים או גובלים בתרופות, ועוד.

התיקון המהותי השני הוא הגביה בסלבים
שונים. עד היום חייבת הגביה להיות בטל באסון, מצל היצרן, גביה חד-
פעמית. יש סוגי מוצרים שאינם מוצרים בטקס אחד אלא בטקסות שונים,
ומרכיבים אותם במקום אחד. יש מוצרים שהיה קל יותר לגבות לגביהם את
המס את בחלק זאת לחלקים שונים, למשל: לגבי נעליים: בחלק זאת לעוד
לחוד ולנעליים מוגדרות לחוד.

סעיף מהותי נוסף הוא לגבי מיתקנים.
נתקלנו בקטיים מספטיים בענין זה. למשל: לגבי מעלית או ארובות-עץ
שנקבעו בתוך החדרים, עורכי-הדין של הלקוחות טענו - ובכמה מספטים
נתקבלה הדעה - שברגע שהותקן הארון בתוך הקיר אין הוא עוד רהיט מיטלטל
אלא הוא מתקן של הבית, יצא מדוקא הרהיטים היקרים לא יכולנו לגבות
מהם מס. החוק הזה יסדיר את הענין.

הסעיף הרביעי המסנה מהותית הוא החיוב,
את מי לחייב במס. היום אנו יכולים לחייב רק את המוכר. יש מקרים
שהקונה עצמו מעוניין שנחייב אותו במקום את המוכר. למשל: כסדי-פלומסים
זרים מוכרים את מכוניתם לקונה. בהתאם לחוק החדש אם המוכר והקונה
מגיעים לעסק השווה בענין תשלום המס - אפשר יהיה לעשות זאת.

כל שאר התיקונים הם תיקונים טכניים

פחות או יותר

סעיף 1

(קרא את הסעיף).

היו"ר גורנין

לגבי ארובות עץ - מה מוטל על העץ עצמו?

ספיר

על העץ עצמו לא מוטל כיום מס, אלא מכס.

סר בפני:

מ.ב.

ועדת הכספים
30.9.57

י. ספיר:

האם אין למצוא בבנין עוד דברים שונים
שמבחינת הסימוס וההנאה שונים למטל להסקה
אבל כיוון שהם חלק של הבניה אי-אפשר להטיל עליהם מט? למטל: הסקה
בתוך קטין, לא הסקה מרכזית. האם על כך אפשר יהיה להטיל מט?

מר גפני:

על הסקה כזאת לא יוטל המס. ההצעה החדשה
היא לגבי דברים שברוב המקרים בלאו הכי שולם
עליהם מס. לגבי מעליות שולם עד כה מס כמעט בכל המקרים, אבל מספר עורכי
דין טענו שזה אינו כלול בחוק, ולכן באנו להוסיף זאת.

י. אפרת:

לפי מה יגבו את המס על ארונות-קיר?

מר גפני:

לפי מחיר העץ שיקבע הנגר. המס לא יכלול את
מחיר הבניה של ארון-הקיר אלא את המחיר שהנגר
קיבל עבור העץ.

היור' י. גורי:

לא ברור לי ענין הטעלית. מעלית יטבה גבתים
שהם יקרים יותר, כי היא מוסיפה נוחות וכו'.
דבר המייקר בלאו הכי את הבנין. זהו חלק מן הבנין. בנין בן 4-5 קומות
הוא בנין המצדיק גם מעלית, והיא חלק של הבנין ולא דיהוט. אם ללכת
בסיטה כזאת, אפשר להטיל מס גם על הקירות של הבנין. עם כל יחסי החיובי
אפוא להטלת מסים, נדמה לי שהענין הזה אינו מוטבר כל צרכו.

מר גפני:

היום אנו דנים על חוק מס קניה. נוסף על כך
יש גם צו מס קניה. לפי סעיף 721 של הצו
מעליות חייבות במס. אם דרוש על כך ויכוח - שם המקום. החוק המוצע אינו
בא להטיל את המס אלא רק למנוע טאדס אפטרות להסתמט מתטלום המס אם
יוטל. יש הרבה דברים הנמצאים בתוך הבנין שהם חשובים לא פחות מן
המעלית, שיש וטלט לבן וחלונות ומנעולים וכו'. אבל המס על רוב הדברים
הללו הוא בשיעור קטן, וכן יהיה גם לגבי מעליות. המספר הגדול ביותר של
מעליות הוא דוקא בתוך בתי-עסק.

לגבי "מכירה" - היה לנו ענין עם חברת
"ארטיק". הם הביאו מספר גדול של מקררים ומסרו אותם לחנויות ולבתי-
קפה כדי שיטמרו בהם את הארטיק.

ז. טרף:

הם לא סכרו את המקררים לבתי-הקפה אלא מסרו
להם זאת ע"ס שיתחייבו לקנות תמיד את הוצאת
ארטיק. למעשה נהפך המקרר לנכס של בית-הקפה, אבל אנו הפסדנו במשפט
בענין זה כי לא היה חוזה מכירה.

י. ספיר:

אם חברת "ארטיק" היא מפעל מאושר וקיבלה
רשות להביא לצורך עסקה היא את המקררים הללו
כחלק מן המפעל - היה ברור שלא יעמידו את כל המקררים במסרדים של הנגר?
ההנהלה אלא יפיצו אותם כחלק מן הציווד בין המוכרים. מקרה זה דומה
להלוקת הבלונים של הגז לצרכנים. אם דורשים שהם עתה מס קניה - זה נוגד
את הסדיניות לגבי מפעל מאושר.

ז. טרף:

מפעל מאושר אינו מקבל פטור על דברים שהוא
מוציא לשוק. הוא יכול אולי לקבל כמות מסוימת
כדי להניע את המפעל בחודש הראשון. אבל הפטור בא רק לשם מטצעי הייצווד
ואילו כגון יש מקרה-גבול. למעשה דרשנו את המס, והמפעל אמנם טילח את
המס כפקדון אבל ערער בביהמ"ש וזכה, כי טען שהוא אינו סוכר את המקררים,
המקררים יטארו תמיד שלו. אבל הם נמצאים בבתי-הקפה.

מר גפני:

הפסדנו במשפט כיוון שחלוקת המקררים איננה
"עסקו" של המפעל.

ג. לוי:

אם בעל קיוסק יחדל לטכור ארטיק, ביהח"ר יקח
מטנו את המקרר וימסור זאת למישהו אחר שיהיה

אז שוב חייב במס.

י. ספיר:
הסקרר או הבלון של גז או הטובה של חברת החסל איננו רכוש של המחזיק בו אלא זהו חלק מן הציוד של המפעל המספק, של המפעל המאושר. בסידה שמפעל מאושר זכאי לפטור על הציוד שלו לצורך ייצור הסחורה שהוא רוצה לסכור - הרי זהו חלק בלתי נפרד מן הציוד שלו, כי בלי ציוד זה לא יוכל לסכור את סחורתו. מפעל מאושר קיבל היתר יבוא, ואין הוא חייב לשלם על זה מס. ברור היה שאת הסקררים שהתירו לו להביא ימסור לחנויות.

מר גפני:
הוא פטור כל עוד הסקרר נמצא במפעל. ברגע שיקי את ההיתר גם לגבי מסירה לחנויות - יהיה פטור גם אז, אבל לא קודם לכן.

י. ספיר:
מפעל סתם, שאינו מפעל מאושר, הקונה את הסקררים בארץ כדי למסור אותם לחנויות - לגביו לא חל בכלל החוק הזה, ויוצא שהוא חל רק על מפעל מאושר.

מר גפני:
חברת הגז עסקה הוא לסכור גז ולא גלונים לגז. אבל עד כה אי-אפשר היה לגבות מס מהבלונים כיוון שלא היו "עסקה" של החברה. כך פסקו השופטים, ואנו חושבים שיש לאפשר לגבות מס גם מן הגלונים. העניין ברור.

אשר למלים "שימוש לצרכי מסחר" ו"לצורך עצמי" - הכוונה היא שאם ייצר, למשל, מפעל קייזר פרייזר מכוננית בשביל מילין, יצטרך גם אז לשלם מס, אעפ"י שאינו סוכר את המכוננית.

מר דר-זיו:
המלים "או בדומה לה" שבחלק השלישי של הסעיף אינן במקומן. הן צריכות לבוא אחרי המלים "בידי המחזיק בה".

הדו"ל: לקבל את סעיף 1

זכות הסתייגות: י. ספיר

סעיף 2
=====

(קורא את הסעיף).

היור י. גורי:

מר שלגי:
החידוש בסעיף זה לעומת הסעיף כפי שהיה קודם הוא שבסעיף החדש מוזכרת "תוספת ב'" שלא היתה קיימת קודם.

י. ספיר:
זוהי למעשה תוספת מסכות להטיל מס על סחורות שלא היו חייבות במס קודם ושלא היה ברשותו של השר להטיל עליהן מס.

ז. שרת:
כבר הוסבר שכיום יש רשימת סחורות שעליה אין השר יכול להטיל מס כלל. על שאר הסחורות יכול השר להטיל מס בתנאי שהכנסת יכולה לבטלו אם הוא עולה על 7,5%, ואם אין המס שהוטל ע"י השר עולה על 7,5% - אין הכנסת יכולה לבטלו. התוספת שאנו בונים לחלקה עכשיו ל"א' ו-ב' תחן לשר מסכות להטיל מס גם על מצרכים שבתוספת ב', בתנאי שהכנסת תוכל לבטל את המס גם אם אינו עולה על 7,5%. לגבי מצרכים שבתוספת א' יסאר האיטור להטיל מס גם להבא כפי שהיה. בעמוד 11 של הצעת החוק יש רשימת הסחורות של תוספת ב', הכוללת מצרכים שהם מסנים מצרכי מזון וקודם היו פטורים מס, אבל למעשה הם סחורות, כמו: נס-קפה, מגדנות וכו'.

י. ספיר:
לפי רשימה זו יוצא שעל מסקאות טעד עכשיו היה אסור להטיל עליהם מס, יוטל עתה מס?

ועדת הכספים
30.9.57

מ.ב.

נכון.

ז. שרף:

מ. גפני:

כשנכתב החוק לפני חשע שנים, נכתבו הדברים בכללותם והוטל איסור כולל להטיל מס קניה על מצרכי מזון. הכנסת לא התכוונה אז בפורס על ארטיק אסור יהיה להטיל מס, אלא לא ידעו אז כיצד לפרט זאת.

ז. שרף:

אני רוצה להזכיר שוב שזהו רק חוק-מסגרת שאינו בא להטיל למעשה את המס, ואין זה מותר שאמנם נטיל את המס על כל אותם הדברים שבתוספת ב'.

י. ספיר:

איזה הסבר יש להטלת מס על פירות טפוזים? אם הכוונה לקבוע סוג מסויים של פירות טפוזים יקרים שיותר לגבות מהם מס - הרי מתקבל על הדעת שהמס עליהם יהיה לא פחות מ-7,5%, ואז אין צורך לכלול אותם בתוספת ב' אלא במס הכללי ואז תוכל הכנסת לבטל את המס לגביהם אם יעלה על 7,5% כי אין להניח שיוטל עליהם מס פחות מזה. אבל אם הכוונה להטיל מס של פחות מ-7,5% לגבי פירות לא יקרים - אין כל הצדקה לכך כלל.

מ. חזני:

עקרונית אינני מתנגד להרחיב את המסגרת. אבל מהו ההגיון הטבדיל כיום בין חלק א' ו-ב' של התוספת? מה ההבדל בין פירות טפוזים הנעשים כגון בארץ?

או, למשל, יש כגון "עתונים וטפוזים". כגון אני טוכן דוקא להחמיר. עתונים וטפוזים שלמעלה ממחצית השטח המודפס שלהם הוא תמונות - אפשר להטיל עליהם מס בכלל, ללא צורך לכלול אותם בתוספת ב'.

אינני מבין מדוע ראוי להוציא שלחין ובולי-עץ מכלל החמרים הפטורים כליל מן המס? הוא הדין מכוונות וטפוזים. תוספת א' פוטר את כל המכוונות, פרט למכוונות וטפוזים המסמטים לייצור ולהחזקת מאכלים במסעדות וכו'. אלה יהיו חייבים במס. בבית-עסק קמעוני יהיה בעל העסק חייב בתשלום המס עבור מכוונה לטחינת קפה, בעוד שהיצרן המסיטוני בעד אותה מכוונה יהיה פטור.

י. ספיר:

לגבי שלחין רציתי לשאול: עור חייב במס קניה?

לא.

ז. שרף:

י. ספיר:

אם כן, אין התיקון טובן לי.

מ. גפני:

שלחין ובולי-עץ הוכנסו כתוצאה מדיונים בוועדת הכספים לעבור במס קניה עד כמה שאפשר ממוצרים מוגטרים לחומר הגלם. היו קשיים בגביית מס הקניה על מוצרים מוגטרים עם קביעת מחוז הפסולת וכו', ולכן הוחלט לגבות את המס מחומר הגלם, ובולי-העץ. עד כה אפשר היה לגבות מחומר הגלם רק מס, לא מס קניה. ע"י התיקון המוצע תינתן למעשה ליצרנים אותה תקופת אשראי שאפשר לתת להם לפי חוק המס. הוא הדין בשלחין. כיום אנו לוקחים מן השלחין מס, ורוצים להפוך זאת למס קניה ולתת להם אותו אשראי שניתן לפי המס.

ל. לוי:

הטלת המס על שלחין ובולי-עץ נראית לי כתקדים להטלת מס קניה על חמרי הגלם בכלל, תקדים לא טוב.

י. ספיר:

לפי זה יצא שאם אכרות סחר עץ בגבי וטפוז לי בול-עץ, אהיה חייב במס.

ב. לוי:

אשר לספרים ותמונות - רציתי להפנות את תשומת לבכם לכך שהספר הראשון שניתן לילד בביה"ס הציור טובו מרובה על הכתוב, ולא צריך לכלול ספרים כאלה במסגרת הספרים היקרים.

ז. שרף:

אפשר להוסיף לגבי עתונים וטפוזים אלה את הכלים "למעט ספרי ילדים", כדי שיהיה ברור שאין הכוונה לאלה.

ועדת הכספים
30.9.57

א.ב.

אני מתבודד לכל המעיף הזה, כי אינני רואה מדוע צריך להעניש גם ספרי אמנות שהצירור בהם טרובה על הכתוב.

ג. לוי:

מהו מס הקניה כיום על תמונות?

י. ספיר:

על תמונות סקוריות אין מס.

מר גפני:

אנו רוצים להתחיל להרחיב את תחולת מסי הצריכה עד כמה שאפשר על מספר מצרכים יותר גדול. אנו אוסרים זאת בגלוי: נדמה לי שהגענו במס-הכנסה לנקודה ששיעורים גבוהים יותר פוגעים בכושר הייצור של המשק. אבל אם צריך בכל זאת כסף - יש רק אפשרות אחת: להטיר את מס-ההכנסה במס על הוצאה, כלומר: במס על הצריכה. שיטת מס ההוצאה יש לה שתי דרכים: (1) מס מחזור; (2) מס קניה. בגרמניה יש מס מחזור. יש שם מס-הכנסה נסך, ומס-מחזור טוטאלי על אוכל, בשר, רפואות ועל הכל. בנורבגיה יש מס מחזור וכן במדינות אחרות. באנגליה - סבעקבותיה אנו הולכים - יש מס קניה. כלומר: אנו בוחרים דברים, אין זה מס כללי. בכל מקום בו יש בחירה כזאת, יש סגטה להרחיב את השטח. מפני שבמס על ההוצאה יש סייג אחד: לא להוריד את דמ-החיים מתחת למינימום מסויים. כשאנו מדברים על מגדנות, פירות מסוגרים מסוכרים וכו', אין זה מתחת למינימום של דמ-החיים. כשרוצים להקטין את מס-ההכנסה, חייבים להוסיף על מסי ההוצאה. דבר זה חייב להיות ברור ומוסכם.

ז. שרף:

אבל אמנם האם מקטינים את מס-ההכנסה?

ג. לוי:

קצת מקטינים. כשהיה התיקון האחרון במס-הכנסה הסכימו הכל שטסהו תוקן, אם כי נכון שלא הוסיפו

ז. שרף:

היות ואנו מתפרצים כאן לשטח שהיה סגור עד כה מבחינת מס קניות, אנו עושים זאת בהדרגה וקובעים לגבי סוג זה שאותו אנו מוסיפים לרשימת הסוגים במס, סייג: שהכנסת תוכל לבטל זאת גם אם המס לא יעלה על 7,5%, כפי שהוסבר. כשנבוא להטיל למעשה את המס על כל אחד מהמצרכים המפורטים, תוכל הכנסת אז לדון בפרטים.

מ. חזני:

אבל מהו ההגיון שבחלוקה, כפי שהראיתי קודם, בין מכונות לבית-עסק קמעוני וסיטוני?

מר גפני:

הקושי הוא בהגדרה מה היא מכונה לתעשייה ומהי מכונה ביתית. החוק תמיד פטר מכונה לתעשייה מס. אבל, למשל, מכונה לעשיית "אקספרטו" הכוונה המפורשת היא להטיל עליה מס.

ז. שרף:

בענין הסלחין, למשל, התמדרו דוקא בעלי המלאכה לא בתי-החרושת. אצלנו יותר ספחצית היצרנים הם בעלי-מלאכה, סנדלרים, המתחרים למעשה בתי-החר הגדולים, ולכן לא יכולנו לוותר על כך. עד עכשיו לא יכולנו להשתלט על כל הבורסקאים והדרך היחידה לגבות את המס היתה מסלחין, אבל עד עכשיו לא יכולנו להטיל על כך מס בכלל.

אשר לבולי-עץ - הכוונה היא לבול-העץ שנשאר לאחר שמקלפים אותו. אנו מסתדלים ככל האפשר שלא להיכנס לחטרי-הגלם.

י. ספיר:

אני שולל את כל התוספת ב' ומציע להטיר את מעיף 2 כפי שהוא. הייתי מוכן דוקא בענין זה ללמוד מגרמניה, אבל לא כשאנו עושים במס שולי של 71,5%.

מ. חזני:

על חלק מחלק ב' של התוספת אינני יכול להצביע כי לא שוכנעתי. לגבי מיכלים להחזקת דברים מסויים קמעוני, הרי יצא לפי הסוצע שטוכר ארטיק ברחוב יצטרך לשלם מס קניה עבה המיכלת שלו למסירת הארטיק, בעוד שאותה מיכלית בעסק סיטוני תהיה פטורה מס.

ועדת הכספים
30.9.57

א.ב.

הכוונה היא לסוג הטכונה, לא לטקום הימצאה.

ז. שרף:

מכונת-קפה הנמצאת בבית-חרושת היא בעלת מימדים אחרים, ואז זוהי תעשייה, ועל תעשייה איננו מטילים מס.

סר גפני:

בביהח'ר משטסת אותה מכונה לייצור, ואילו אצל הקטעוני היא משטסת לסתן שירותים, וזהו הבדל גדול.

סר שלגי:

אני מציע להבדיל בין "מכון ליופי" ו"מכון לפיתוח הגוף". אלה הם שני דברים שונים.

היו"ר י. גורי:

אני מציע להשאיר את סעיף קטן 4 של תוספת ב' סחוצה לתוספת הזאת.

ס. חזני:

בנוסח הקודם של סעיף 2 כתוב: "מס באחוזים... או בסכום קצוב". בנוסח החדש כתוב: "מס באחוזים... או בסכום קצוב, או שניהם יחד". זאת אינני מבין.

י. ספיר:

אין זה מסנה. העיקר הוא הטן-הכל של המס. כיצד נעשה החישוב, זהו ענין טכני.

סר גפני:

- החלטות:
1. לא לקבל את הצעת ח'כ ספיר להשאיר את סעיף 2 הקודם
 2. לקבל את סעיף 2 כפי שמוצע, פרט לסעיף קטן (4) של תוספת ב' שיטאר פתוח לפי טעה.

החלטות:

הסתייגות: י. ספיר, נ. לוין.

4. הודעת סר שרף בענין מס-הכנסה

לאחר הישיבה האחרונה של ועדת הכספים אמר לי סר שרף שהוא רוצה להביא ענין מסויים לפני הוועדה, והוא רוצה לסוור הודעה בענין זה.

היו"ר י. גורי:

ז. שרף: בסוף עם אנשים שונים, עצמאיים וחברות, הועלתה הבעיה של הפרטי הון. לפני זמן-מה התחלנו לבקש הצהרות הון מאנשים בכל כטה שנים. סנהג זה הביא לתוצאות יעילות לגבי מי שסוור את הונו בארץ ולא הבריחו החוצה. כיום באים אנשים ואומרים: ב-1952, כשסוורתי את הצהרת ההון, שכחתי להצהיר על סכומים מסויימים שהיו לי או לאשתי וכדומה. הספקה או סמאטין להם או שאינו סמאטין. עכ"פ, המגסה היא לאפשר לאדם כזה לנהוג להבא באופן חוקי. אמור לאדם לעשות דבר כזה פעם שניה. פקיד השוכה אינו מספל במקרים כאלה בסכומים גדולים של עשרות-אלפי לירות, אלא אם הסדובר בסכומים כאלה, הענין עובר לנציגות מס-הכנסה.

ז. שרף:

לפני שלוש שנים הודענו גם בכנסת שכל מי שיש בידו סכומים שלא הצהיר עליהם - יכול לבוא ולהתחיל בדף חדש. בעריך זאת ונקבע 25% מס ולא נחקר. היו מקרים בודדים שהופיעו. לאחרונה אירעו שני מקרים. האחד קשור עם השקעות בדיסונה, לפני שלושה חדשים, כשהתחילו לפנות לבעלי תעשייה. היה מישהו שהסכים, אבל אטר שיש לו כסף שבנוגע אליו הוא צריך להסתדר קודם עם מס-הכנסה. כשהתברר שהענין ניתן לסידור, הופיעו עוד כעשרה מקרים כאלה, עם הכנסה כוללת של כמיליון לירות. הכסף היה רסום עד כה כהלוואה מטלווה-בדיבית. אנשים אלה אינם רוצים עוד להפסיד בכל שנה את ה-10% ריבית שאותם מפסידים אם אין מודיעים את שם הטלווה, והם מעדיפים עתה לשלם פעם אחת לנו ולהצהיר שזהו כסף שלהם.

מקרה שני היה כשפנה אלינו עסק יותר גדול עם

סכום של למעלה מחצי מיליון לירות. שותפות זו סחרה בסוברינים, טכרה וקנתה והכסף שלה הוא בסוברינים.

ז. שרף:

בדרך-כלל גיטתנו היא שבדברים הנוגעים לאנשים רבים נפעל רק עפ"י חוק. אם יש מקרה אחד יוצא דופן, אנו יכולים לעול בעצמנו. אבל כשהצטברו עשרה מקרים כאלה עם מיליון לירות - האמת היא שקצת נבהלנו, והחלטנו להביא זאת לכאן.

יש שלוש אפשרויות: (1) לומר לאנשים: אמנם אמרנו שהדבר אפשרי, אבל אמרנו זאת לאיש אחד ולא לעשרה, ואנו חוזרים בנו. המקרה הראשון אמנם לא יפנה את כספו לדימונה, אבל כולם יצטרכו לשלם את מלא המס, אם כי למספס אין תובעים אותם. הכלל הוא שאין אנו תובעים למספס איש שבה ומורה בעניני מסים, אלא דורשים מהם את מלא המס. ההסדר שהוצע למקרה מדימונה היא שיסלם חלק מן המס.

(2) באמר: נסכים לאלה שפנו עד כה ועוד לטי שיפנה עד לתאריך מסויים. מכאן ואילך לא נקבל עוד.

(3) אפשרות שנחליט על חוק בכנסת. אנו חוששים קצת מפני חוק, כי זהו חוק המסבך מאד, ואנו היינו מעדיפים שזה יהיה דבר חולף.

רצינו להביא זאת לוועדה לפני שאנו גומרים עם האנשים. גולי טובט טוועדת הכספים תבחר בוועדת משנה בת שלושה-ארבעה חברים שאפשר יהיה למסור לה פרוטים, ונשאיר את הדברים תלויים ועומדים עד שוועדת המשנה תסיים את גירורה תוך שבועות מעטים. בוועדת המשנה הזאת יבוא האוצר בהצעה קונקרטיה על הדרך שהוא היה מעדיף, מתוך אותן שהזכרתי.

י. ספיר:

אינני שמח לעובדה שמנסים לסתף ועדה של הכנסת בסיקול ובדיון בענינים חלקלקים. המסקנה הראשונית סבך היא שבדרך-כלל הייתי מעדיף לפתור זאת בדרך של חוק. אבל כאן לא נראה לי שהמחוקק צריך לאשר דברים שהם בלתי חוקיים. בענין זה יש לי דעה מסלי. אני חושב שזוהי תוצאה של השיעורים הדראקוניים של מס-הכנסה.

הבעיה עצמה ברור שמחייבת בירור יסודי. אפילו יגיעו הדברים לידי חוק, קשה מאד יהיה לבטח חוק שהוא למעשה אמנסטיה. ומה שגרוע עוד יותר הוא שכספים רבים כאלה מתגלגלים ואינם מוסקעים.

ז. שרף:

הם מוסקעים בצורה של הלוואות למפעלים.

י. ספיר:

עכ"פ, הצורה של החלקת דברים ע"י הסלנונות וע"י ועדה של הכנסת אינה נראית לי. אפשר להקים ועדת משנה שתבחן את השאלה של כספים רבים כאלה שנתגלו, דבר הקסוד בסופו של ענין עם פיתוח והשקעה, אבל אני מתנגד לוועדת משנה לענין מיוחד זה, כפי שהציע מר שרף, ועדת משנה לעניני אמנסטיה.

ז. שרף:

קראתי בעתונים שארגון הקבלנים פנה אלינו והציע לבנות דירות להשכרה, בתנאי שלא נשאל מניין הכסף.

היו"ר י. גורן:

אני מציע ועדת משנה בת ארבעה חברים: ספיר, אפרתי, חזבי ולוין. ח"כ אפרתי ירכז את עבודת הוועדה.

י. אפרתי:

האם לא יהיה זה תקדים לעתיד?

ז. שרף:

ענין זה נעשה קשה יותר ויותר משנה לשנה. ענין הצהרות-הון סוגר יותר משנה לשנה. לבן הם באים עכשיו ואינם דוחים זאת לשנה הבאה. לוועדת המשנה הזאת נביא את הפרטים. אני מציע לקרוא לה: "ועדת משנה לענין הצהרות-הון".

והחלט:

להקים ועדת משנה לענין הצהרות הון בה ישתתפו חברי הוועדה אפרתי, חזבי, לוין וספיר. ח"כ אפרתי ירכז את הוועדה.

(הישיבה ננעלה ב-15.13)